

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print)

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫНЫҢ
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ
НАУК РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
Қазақстан Республикасының
Ұлттық ғылым академиясының
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің

THE BULLETIN

THE NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN
Abai Kazakh National Pedagogical
University

PUBLISHED SINCE 1944

2(402)

JANUARY – FEBRUARY 2023

ALMATY, NAS RK

Bulletin the National academy of sciences of the Republic of Kazakhstan

---

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

БАС РЕДАКТОРДЫҢ ОРЫНБАСАРЫ:

БИЛЯЛОВ Дархан Нұрланұлы, PhD, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мықтыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Астана, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Құлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Астана, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н = 2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының Хабаршысы». ISSN 2518-1467 (Online), ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-64-39
<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы, 2023
Типографияның мекен-жайы: «Аруна» ЖК, Алматы қ., Мұратбаев көш., 75.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансент Кансейтович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

ЗАМЕСТИТЕЛЬ ГЛАВНОГО РЕДАКТОРА:

БИЛЯЛОВ Дархан Нурланович, PhD, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального педагогического университета им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ляззат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Астана, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагандинского университета имени Е.А. Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Астана, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник Национальной академии наук Республики Казахстан». ISSN 2518-1467 (Online), ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: ООО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан
№ 16895-Ж, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-64-39

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© Национальная академия наук Республики Казахстан,

2023 Адрес типографии: ИП «Аруна», г. Алматы, ул. Муратбаева, 75.

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

DEPUTY CHIEF DIRECTOR:

BILYALOV Darkhan Nurlanovich, Ph.D, Honorary Member of NAS RK, Rector of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 6**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 4**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarin (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online), ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of

a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-64-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan,

2023 Address of printing house: ST «Aruna», 75, Muratbayev str, Almaty.

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

Ә.И. Әбілғаева, А.Ж. Нурсафина БОЛАШАҚ БИОЛОГ МҰҒАЛІМДЕРІН ЦИФРЛЫҚ КОНТЕНТТЕРДІ ПАЙДАЛАНУҒА КӘСІБИ ДАЯРЛАУДЫҢ ДИДАКТИКАЛЫҚ ЖҮЙЕСІ	11
Д.О. Айтенова, А.П. Мынбаева, Г.А. Белгибаева ЖОО “ҚАЗАҚ ӘДБИЕТІ ТАРИХЫ” КУРСЫН ОҚЫТУ БОЙЫНША ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСТАНЫМДАР	25
Ш.Ж. Арзымбетова, А.К. Оралбекова, С.Л. Махмудова, К.И. Махмутова ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА ПЕДАГОГТАРДЫҢ АҚПАРАТТЫҚ– КОММУНИКАЦИЯЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ (АКТ) ПАЙДАЛАНУ ДАЯРЛЫҒЫ	37
Ж.М.-А. Асылбекова, Т.Ә. Әпендиев, В.В. Козина ҚАЗАҚСТАНДА ҰЛТТЫҚ ИНДУСТРИЯЛЫҚ КАДРЛАРДЫ ІРКТЕУ ЖӘНЕ ДАЯРЛАУ ТУРАЛЫ МӘСЕЛЕГЕ (1917–1926 жж.)	48
К.Г. Балгинбаева, А.М. Мубараков ГЕОГРАФИЯ САБАҚТАРЫНДА ЦИФРЛЫҚ ҚҰРАЛДАРДЫ ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП, ОҚУШЫЛАРДЫҢ ОҚУ ӘРЕКЕТІН БАСҚАРУ	67
А.А. Досқараева, О.Х. Мұхатова, А.К. Шашаев, Р. Жәлікқызы XIX ҒАСЫРДЫҢ II ЖАРТЫСЫ МЕН XX ҒАСЫРДЫҢ БАСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҚОҒАМЫНДАҒЫ МҰҒАЛІМ ФЕНОМЕНІ	79
Г.Т. Ерусланова, М.К. Джандильдинов, Ж. Жылтырова, М. Аймағамбетова, А. Бахтияр ОҚУШЫЛАРДЫ ТОПТАСТЫРУДЫҢ ЫНТАЛАНДЫРУШЫ ӘЛЕУЕТІ (A2 ДЕҢГЕЙІ)	98
Р. Жилмағамбетова, А. Мубараков, Ж. Копеев, А. Алимгагамбетова ЖЕКЕ БЕЙІМДЕЛГЕН ОҚЫТУ ЖҮЙЕЛЕРІН ПАЙДАЛАНА ОТЫРЫП, ОҚУ ПРОЦЕСІН БАСҚАРУ	115
С.Ж. Ибадуллаева, Л.Б. Раманова, Н.Д. Андреева, М.Т. Сулейменова, Ж.Ж. Избасарова КӨПТІЛДІ БІЛІМ БЕРУДЕ БИОЛОГ МАМАНДАРДЫ ДАЯРЛАУ ҮРДСІНДЕ КӘСІБИ ҚҰЗРЕТТІЛІКТЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ	123
А.А. Калиева, Л.Е. Базарбаева, Х.Т. Кенжебек ФИЗИКА КУРСЫНДА ВЕКТОРЛАРДЫ ҚОЛДАНА ОТЫРЫП ЭЛЕКТРОДИНАМИКА ЕСЕПТЕРІН ШЕШУ ӘДІСТЕМЕСІ	134
Б.С. Қапсан, К.А.Жумагулова, А.Д. Майматаева БОЛАШАҚ БИОЛОГ МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ИННОВАЦИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ МӘДЕНИЕТІН ІС-ӘРЕКЕТ АРҚЫЛЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ	148
Э. Қауынбаева, С.В. Суматохин, М.Б. Аманбаева, Д.У. Сексенова, А.К. Даменова АҚПАРАТТЫҚ БІЛІМ БЕРУ АРҚЫЛЫ БИОЛОГ СТУДЕНТТЕРІНІҢ ЦИФРЛЫҚ МӘДЕНИЕТІН ҚАЛЫПТАСТЫРУ	157
Г. Мұхаметқалиева, Г. Балтабаева, А. Алипбаева, Ж. Жумалиева, А.Т. Бакитов ҰЛТТЫҚ ҚҰНДЫЛЫҚТАР ЖӘНЕ СӨЙЛЕУ МӘДЕНИЕТІ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІНІҢ НЕГІЗІНДЕ ШЕТЕЛ ТІЛІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕСІ	170
К. Мухтарқызы, Г.М. Абильдинова, Б.У. Қуанбаева МЕКТЕПТЕ ФИЗИКА САБАҚТАРЫНДА МОБИЛЬДІ ҚОСЫМШАЛАРДЫ ҚОЛДАНУДЫҢ АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ	182
Р.К. Садықова, Ш.С. Қуанышбаева, А.А. Есімова СТУДЕНТТЕРДІҢ ШЕТ ТІЛІН ОҚУҒА ҚЫЗЫҒУШЫЛЫҒЫН ЖАҢА ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫ ПАЙДАЛАНУ АРҚЫЛЫ АРТТЫРУ	194
Н.Н. Салыбекова, Ғ.И. Исаев, А.И. Исаев, А.А. Қонаршаева БИОЛОГИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУДЕ СЫНЫПТАН ТЫС ОҚЫТУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ (ӨСІМДІКТЕР БӨЛІМІ МЫСАЛЫНДА)	207
Б.Б. Саримбаева, Г.У. Кеубасова, Р.Ш. Избасарова, Р. Джунусова РЕФЛЕКСИЯ ҚАБІЛЕТІН ДАМУҒА ҮШІН БИОЛОГИЯ СТУДЕНТТЕРІН ӘДІСТЕМЕЛІК ДАЙЫНДАУДА КЕЙС ТЕХНОЛОГИЯСЫН ҚОЛДАНУ	221
Б.Т. Темірхан, М.Т. Велямов	

БИОТЕХНОЛОГИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕРДІ ҚОЛДАНУ НЕГІЗІНДЕ БИОЛОГИЯНЫ ОҚЫТУ ӘДІСІ (СӘБІЗ СЫҒЫНДЫСЫНАН ПЕКТИН ҚҰРАМДЫ ЭКСТРАКТИНІ АЛУ МЫСАЛЫНДА).....	231
К.Т. Туенбаева, А.С. Уалтаева, Н.Ш. Көлбаев ЭЛЕКТРОНДЫҚ КІТАПХАНАНЫҢ ИНФОЛОГИЯЛЫҚ МОДЕЛІНІҢ ПЕДАГОГИКАДАҒЫ МӘНІ.....	243

ЭКОНОМИКА

А.А. Абдикадилова, Л.М. Сембиева, Ж.Т. Темірханов ҒЫЛЫМ ДАМУЫНЫҢ КӨРСЕТКІШТЕРІ: БАҒДАРЛАМАЛЫҚ ҚҰЖАТТАРҒА ШОЛУ.....	255
С.Н. Абиева, М.А. Қанабекова, А.М. Сапарбаева ҚАЗАҚСТАНДА САЛЫҚ САЛУ РЕЖИМДЕРІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІН ТАЛДАУ.....	266
Л.Т. Ақильжанова, А.М. Рахметова, Н.К. Саркулова, Г.А. Райханова ӨНІРДЕГІ АҚПАРАТТЫҚ ПРОЦЕСТЕРДІ МЕМЛЕКЕТТІК БАСҚАРУ (ҚАЗАҚСТАН ЖӘНЕ ШЕТЕЛДІК ТӘЖІРИБЕ).....	278
Г.Н. Аппақова, Д.Б. Калтаева, Г.А. Муратбаева, Е.Н. Несіпбеков, Г.Е. Керімбек КОМПАНИЯНЫҢ АҚША АҒЫНДАРЫН БАСҚАРУДЫҢ НЕГІЗГІ БАСЫМДЫЛЫҚТАРЫ.....	289
М.Т. Баймағанбетова МҮНАЙ БАҒАСЫНДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕРДІҢ НАҚТЫ ВАЛЮТА БАҒАМЫНА ҰЗАҚ МЕРЗІМДЕГІ ӨСЕРІН ТАЛДАУ.....	300
З.Р. Башу, Л.М. Сембиева, С.К. Тажикенова, Г. Тажбенова, Б.А. Жұматаева МЕМЛЕКЕТТІК ҚАРАЖАТТАРДЫ ПАЙДАЛАНУ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУ ҮШІН СТРАТЕГИЯЛЫҚ АУДИТ ҚАЖЕТТІЛІГІ.....	310
Г.М. Бейсембаева, В.П. Шеломенцева, Ж.К. Алтайбаева, Г.К. Бейсембаева, Э.Е. Ахметова КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ТҮРАҚТЫЛЫҒЫН БАҒАЛАУДЫҢ ПРАКТИКАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....	322
А.Ж. Бұхарбаева, Г.Н. Бисембаева, А.К. Оралбаева, Р.К. Айтманбетова, Б.К. Нурмағанбетова ЦИФРЛАНДЫРУ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІ ЖАНДАНДЫРУ ТӘСІЛІ РЕТІНДЕ.....	333
Н.А. Гумар, М.Д. Каримова, А.А. Мауқенова, А.П. Бейсенов, У.С. Ерназарова ЦИФРЛЫҚ ЭКОНОМИКАҒА КӨШҮ САЯСАТЫНЫҢ ІСКЕ АСЫРЫЛУЫН БАҒАЛАУ.....	344
Б.М. Жұрынов ЖОБАЛАР АРҚЫЛЫ СЕРІКТЕСТІК БИЗНЕС ЖЕЛІЛЕРІН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ПРОБЛЕМАЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	354
З.О. Имамбаева, А.А. Айдаралиева, М.Д. Сайымова, Ж.З. Баймұқашева, Д.А. Бекешева ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫНЫҢ САЛАЛАРЫН ЦИФРЛАНДЫРУ.....	377
А. Ксембаева, Ж. Бабажанова, С. Серикбаев, Б. Қуантқан, Б. Шошай ӨНІРДІҢ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫН ТҮРАҚТЫ ДАМУЫ БАҒЫТТАРЫ.....	389
Yildirim Kürşat, T.Ə. Əpenдиев, O. Қуанбай ТҮРКИЯ РЕСПУБЛИКАСЫ ХАЛҚЫНЫҢ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ДАМУЫ ЖӘНЕ ОНЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	402
Г.С. Мукина, М.Б. Султанова, Г.Д. Баяндина, Л.З. Паримбекова, А.К. Бақпаева ШАҒЫН ЖӘНЕ ОРТА БИЗНЕС КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ ӨЗГЕРМЕЛІ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ОРТАҒА ДАЙЫНДЫҒЫН БАҒАЛАУ ӘДІСТЕМЕСІ: ҚАРЖЫЛЫҚ-БАСҚАРУ АСПЕКТІСІ.....	416
Г.А. Рахимжанова АДАМИ КАПИТАЛ ТИІМДІЛІГІНІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	430
Ф.Д. Салқынбаева, Г.Ж. Таяуова, М.Д. Сайымова, Г.Б. Абдишова, А.А. Мақенова ЖАСТАР КӘСІПКЕРЛІГІН ДАМУЫ ЖАСТАР ЖҰМЫССЫЗДЫҒЫ ПРОБЛЕМАЛАРЫН ШЕШУДІҢ ТИІМДІ ТӘСІЛІ.....	440
Т.С. Соқира, Ж.Ж. Бельгибаева, Х.Н. Сансызбаева, Л.Ж. Аширбекова, Г.С. Смағұлова, ПАНДЕМИЯНЫҢ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ПРОЦЕСТЕРГЕ ӨСЕРІН БАҒАЛАУ.....	451
Р.Ш. Тахтаева, М.А. Баяндин, Г.К. Демеуова, А.О. Алиева, М.К. Шакибаев ҚАЗАҚСТАННЫҢ ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСЫ КӘСІПОРЫНДАРЫНЫҢ БӨСЕКЕГЕ ҚАБЫЛЕТТІЛІГІН АРТТЫРУ ФАКТОРЫ РЕТІНДЕ КОРПОРАТИВТІК МӘДЕНИЕТТІ КАЛЫПТАСТЫРУ.....	463

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

Ә.И. Әбілғаева, А.Ж. Нурсафина ДИДАКТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ– БИОЛОГОВ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ЦИФРОВОГО КОНТЕНТА.....	11
Д.О. Айтенова, А.П. Мынбаева, Г.А. Белгибаева МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ПРЕПОДАВАНИЮ КУРСА «ИСТОРИЯ КАЗАХСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ» В ВУЗАХ.....	25
Ш.Ж. Арзымбетова, А.К. Оралбекова, С.Л. Махмудова, К.И. Махмудова ГОТОВНОСТЬ ПЕДАГОГОВ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ИНФОРМАЦИОННО–КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ (ИКТ) В УСЛОВИЯХ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	37
Ж.М.-А. Асылбекова, Т.А. Апендиев, В.В. Козина К ВОПРОСУ О ПОДБОРЕ И ПОДГОТОВКЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ИНДУСТРИАЛЬНЫХ КАДРОВ В КАЗАХСТАНЕ (1917–1926 гг.).....	48
К.Г. Балгинбаева, А.М. Мубараков УПРАВЛЕНИЕ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ УЧАЩИХСЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЦИФРОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА УРОКАХ ГЕОГРАФИИ.....	67
А.А. Доскараева, О.Х. Мухатова, А.К. Шашаев, Р. Жәліқызы ФЕНОМЕН УЧИТЕЛЯ В КАЗАХСКОМ ОБЩЕСТВЕ II ПОЛОВИНЫ XIX-НАЧАЛА XX ВЕКОВ.....	79
Г.Т. Ерсұлтанова, М.К. Джандильдинов, Ж. Жылытырова, М. Аймагамбетова, А. Бахтияр МОТИВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ГРУППОВОГО ОБУЧЕНИЯ УЧАЩИХСЯ (УРОВЕНЬ А2)	98
Р. Жилмагамбетова, А. Мубараков, Ж. Копеев, А. Алимагамбетова УПРАВЛЕНИЕ ПРОЦЕССОМ ОБУЧЕНИЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ АДАПТИВНЫХ ПЕРСОНАЛИЗИРОВАННЫХ СИСТЕМ ОБУЧЕНИЯ.....	115
С.Ж. Ибадуллаева, Л.Б. Раманова, Н.Д. Андреева, М.Т. Сулейменова, Ж.Ж. Избасарова ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ В ПРОЦЕССЕ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ-БИОЛОГОВ ПРИ ПОЛИЯЗЫЧНОМ ОБУЧЕНИИ.....	123
А.А. Калиева, Л.Е. Базарбаева, Х.Т. Кенжебек МЕТОДИКА РЕШЕНИЯ ЗАДАЧ ЭЛЕКТРОДИНАМИКИ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ВЕКТОРОВ В КУРСЕ ФИЗИКИ.....	134
Б.С. Каплан, К.А.Жумагулова, А.Д. Майматаева ФОРМИРОВАНИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ БИОЛОГИИ ЧЕРЕЗ ИХ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ.....	148
Э. Кауынбаева, С.В. Суматохин, М.Б. Аманбаева, Д.У. Сексенова, А.К. Даменова ФОРМИРОВАНИЕ ЦИФРОВОЙ КУЛЬТУРЫ СТУДЕНТОВ–БИОЛОГОВ ПОСРЕДСТВОМ ИНФОРМАЦИОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	157
Г. Мухаметкалиева, Г. Балтабаева, А. Алипбаева, Ж. Жумалиева, А. Т. Бакитов МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА НА ОСНОВЕ НАЦИОНАЛЬНЫХ ЦЕННОСТЕЙ И ОСОБЕННОСТЕЙ КУЛЬТУРЫ РЕЧИ.....	170
К. Мухтарқызы, Г.М. Абильдинова, Б.У. Куанбаева ПРЕИМУЩЕСТВА ИСПОЛЬЗОВАНИЯ МОБИЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ НА УРОКАХ ФИЗИКИ В ШКОЛЕ.....	182
Р.К. Садыкова, Ш.С. Куаньшбаева, А.А. Есимова ПОВЫШЕНИЕ МОТИВАЦИИ СТУДЕНТОВ К ИЗУЧЕНИЮ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ НОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	194
Н.Н. Салыбекова, Г.И. Исаев, А.И. Исаев, А.А. Конаршаева МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ВНЕКЛАССНОГО ОБУЧЕНИЯ В БИОЛОГИЧЕСКОМ ОБРАЗОВАНИИ (НА ПРИМЕРЕ ОТДЕЛА РАСТЕНИЙ).....	207
Б.Б. Саримбаева, Г.У. Кеубасова, Р.Ш. Избасарова, Р. Джунусова ПРИМЕНЕНИЕ ТЕХНОЛОГИИ КЕЙСОВ В МЕТОДИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКЕ СТУДЕНТОВ–БИОЛОГОВ ДЛЯ РАЗВИТИЯ СПОСОБНОСТИ К РЕФЛЕКСИИ.....	221
Б.Т. Темирхан, М.Т. Велямов	

СПОСОБ ПРЕПОДАВАНИЯ БИОЛОГИИ, ОСНОВАННЫЙ НА ИСПОЛЬЗОВАНИИ БИОТЕХНОЛОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ (НА ПРИМЕРЕ ПОЛУЧЕНИЯ ПЕКТИНОСОДЕРЖАЩЕГО ЭКСТРАКТА ИЗ ЭКСТРАКТА МОРКОВИ).....	231
К.Т. Туенбаева, А.С. Уалтаева, Н.Ш. Колбаев	
ЗНАЧЕНИЕ ИНФОЛОГИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ ЭЛЕКТРОННОЙ БИБЛИОТЕКИ В ПЕДАГОГИКЕ.....	243

ЭКОНОМИКА

А.А. Абдикадирова, Л.М. Сембиева, Ж.Т. Темирханов	
ПОКАЗАТЕЛИ РАЗВИТИЯ НАУКИ: ОБЗОР ПРОГРАММНЫХ ДОКУМЕНТОВ.....	255
С.Н. Абиева, М.А. Канабекова, А.М. Сапарбаева	
АНАЛИЗ ОСОБЕННОСТЕЙ РЕЖИМОВ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ В КАЗАХСТАНЕ.....	266
Л.Т. Акильжанова, А.М. Рахметова, Н.К. Саркулова, Г.А. Райханова	
ГОСУДАРСТВЕННОЕ УПРАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В РЕГИОНЕ (КАЗАХСТАН И ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ).....	278
Г.Н. Аппакова, Д.Б. Калтаева, Г.А. Муратбаева, Е.Н. Несипбеков, Г.Е. Керимбек	
ОСНОВНЫЕ ПРИОРИТЕТЫ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ КОМПАНИИ.....	289
М.Т. Баймаганбетова	
АНАЛИЗ ДОЛГОСРОЧНОГО ВЛИЯНИЯ ИЗМЕНЕНИЙ ЦЕН НА НЕФТЬ НА РЕАЛЬНЫЙ ОБМЕННЫЙ КУРС.....	300
З.Р. Башу, Л.М. Сембиева, С.К. Тажикенова, Г. Тажбенова, Б.А. Жуматаева	
НЕОБХОДИМОСТЬ ВНЕДРЕНИЯ СТРАТЕГИЧЕСКОГО АУДИТА ДЛЯ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫХ СРЕДСТВ.....	310
Г.М. Бейсембаева, В.П. Шеломенцева, Ж.К. Алтайбаева, Г.К. Бейсембаева, Э.Е. Ахметова	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОЦЕНКИ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ.....	322
А.Ж. Бухарбаева, Г.Н. Бисембаева, А.К. Оралбаева, Р.К. Айтманбетова, Б.К. Нурмаганбетова	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ КАК СПОСОБ АКТИВИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ.....	333
Н.А. Гумар, М.Д. Каримова, А.А. Маукенова, А.П. Бейсенов, У.С. Ерназарова	
ОЦЕНКА РЕАЛИЗАЦИИ ПОЛИТИКИ ПО ПЕРЕХОДУ В ЦИФРОВУЮ ЭКОНОМИКУ.....	344
Б.М. Журьнов	
ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ ФОРМИРОВАНИЯ ПАРТНЁРСКИХ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКИХ СЕТЕЙ ЧЕРЕЗ ПРОЕКТЫ.....	354
З.О. Имамбаева, А.А. Айдаралиева, М.Д. Сайымова, Ж.З. Баймукашева, Д.А. Бекешева	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ КАЗАХСТАНА.....	377
А. Ксембаева, Ж. Бабажанова, С. Серикбаев, Б. Қуантқан, Б. Шошай	
НАПРАВЛЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА РЕГИОНА.....	389
Yildirim Kürşat, T.A. Апендиев, О. Қуанбай	
ДЕМОГРАФИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ НАСЕЛЕНИЯ ТУРЕЦКОЙ РЕСПУБЛИКИ И ЕГО ОСОБЕННОСТИ.....	402
Г.С. Мукина, М.Б. Султанова, Г.Д. Баяндина, Л.З. Паримбекова, А.К. Бакпаева	
МЕТОДИКА ОЦЕНКИ ГОТОВНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ МАЛОГО И СРЕДНЕГО БИЗНЕСА К ИЗМЕНЧИВОЙ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СРЕДЕ: ФИНАНСОВО-УПРАВЛЕНЧЕСКИЙ АСПЕКТ.....	416
Г.А. Рахимжанова	
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА.....	430
Ф.Д. Салкынбаева, Г.Ж. Таяуова, М.Д. Сайымова, Г.Б. Абдишова, А.А. Макенова	
РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА ЭФФЕКТИВНЫЙ СПОСОБ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМ МОЛОДЕЖНОЙ БЕЗРАБОТИЦЫ.....	440
Т.С. Сокира, Ж.Ж. Бельгибаева, Х.Н. Сансызбаева, Л.Ж. Аширбекова, Г.С. Смагулова	
ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ПАНДЕМИИ НА ДЕМОГРАФИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ В КАЗАХСТАНЕ.....	451
Р.Ш. Тахтаева, М.А. Баяндин, Г.К. Демеуова, А.О. Алиева, М.К. Шакибаев	
ФОРМИРОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОЙ КУЛЬТУРЫ КАК ФАКТОРА ПОВЫШЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЙ ТУРИНДУСТРИИ КАЗАХСТАНА.....	463

CONTENTS

PEDAGOGY

A. Abiltayeva, A. Nursafina DIDACTIC SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS –BIOLOGISTS FOR THE USE OF DIGITAL CONTENT.....	11
D. Aitenova, A. Mynbaeva, G. Belgibaeva METHODOLOGICAL RECOMMENDATIONS ON TEACHING THE COURSE "HISTORY OF KAZAKH LITERATURE" OF THE UNIVERSITY OF UNIVERSITY.....	25
Sh.Zh. Arzymbetova, A.K. Oralbekova, S.L. Makhmudova, K.I. Mahmutova READINESS OF TEACHERS TO USE INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES (ICT) IN CONDITIONS OF INCLUSIVE EDUCATION.....	37
Zh.M. Asylbekova, T.A. Apendiyev, V.V. Kozina TO THE QUESTION OF THE SELECTION AND TRAINING OF THE NATIONAL INDUSTRIAL PERSONNEL IN KAZAKHSTAN (1917–1926).....	48
K.G. Balginbayeva, A.M. Mubarakov MANAGEMENT OF STUDENTS' LEARNING ACTIVITIES USING DIGITAL TOOLS IN GEOGRAPHY LESSONS.....	67
A.A. Doskaraeva, O.H. Mukhatova, A.K. Shashaev, R. Zhalikyzy THE PHENOMENON OF TEACHER IN THE KAZAKH SOCIETY (SECOND HALF OF THE XIX–EARLY XX CENTURIES).....	79
G. Yersultanova, M. Jandildinov, Zh. Zhylytyrova, M. Aimagambetova, A. Bakhtiyar MOTIVATING POTENTIAL OF GROUPING LEARNERS (A2 LEVEL).....	98
R. Zhilmagambetova, A. Mubarakov, Z. Kopeyev, A. Alimagambetova MANAGEMENT OF THE LEARNING PROCESS USING ADAPTIVE PERSONALIZED LEARNING SYSTEMS.....	115
S.Zh. Ibadullayeva, L.B. Ramanova, N.D. Andreeva, M.T. Suleimenova, Zh.Zh. Izbasarova FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCES IN THE PROCESS OF TRAINING SPECIALISTS-BIOLOGISTS IN MULTILINGUAL EDUCATION.....	123
A.A. Kaliyeva, L.E. Bazarbayeva, Kh.T. Kenzhebek METHODOLOGY FOR SOLVING PROBLEMS OF ELECTRODYNAMICS USING VECTORS IN THE COURSE OF PHYSICS.....	134
B. Kaplan, K. Zhumagulova, A. Maymataeva FORMATION OF INNOVATIVE EDUCATIONAL CULTURE OF FUTURE BIOLOGY TEACHERS THROUGH THEIR ACTIVITIES.....	148
E. Kauynbayeva, S.V. Sumatokhin, M.B. Amanbayeva, D.U. Seksenova, A.K. Damenova FORMATION OF DIGITAL CULTURE OF BIOLOGY STUDENTS THROUGH INFORMATION EDUCATION.....	157
G. Mukhametkaliyeva, G. Baltabayeva, A. Alipbayeva, Zh. Zhumaliyeva, A. Bakitov METHODS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE BASED ON NATIONAL VALUES AND FEATURES OF SPEECH CULTURE.....	170
K. Mukhtarkyzy, G. Abildinova, B. Kuanbayeva ADVANTAGES OF USING MOBILE APPS IN PHYSICS LESSONS AT SCHOOL.....	182
R.K. Sadykova, Sh.S. Kuanyshbayeva, A.A. Essimova INCREASING STUDENTS' MOTIVATION TO LEARN A FOREIGN LANGUAGE USING NEW TECHNOLOGIES.....	194
N.N. Salybekova, G.I. Issayev, A.I. Issayev, A.A. Konarshayeva METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF EXTRACURRICULAR EDUCATION IN BIOLOGICAL EDUCATION (BY THE EXAMPLE OF THE DEPARTMENT OF PLANTS).....	207
B. Sarimbayeva, G. Keubassova, R. Isbasarova, R. Junussova THE USE OF CASE TECHNOLOGY IN THE METHODOLOGICAL TRAINING OF BIOLOGY STUDENTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE ABILITY TO REFLECT.....	221
B. Temirkhan, M. Velyamov	

METHOD OF TEACHING BIOLOGY BASED ON THE USE OF BIOTECHNOLOGY RESEARCH (ON THE EXAMPLE OF OBTAINING A PECTIN-CONTAINING EXTRACT FROM CARROT EXTRACT).....	231
K.T. Tuenbayeva, A.S. Ualtayeva, N.Sh. Kolbayev THE SIGNIFICANCE OF THE INFOLOGICAL MODEL OF THE ELECTRONIC LIBRARY IN PEDAGOGY.....	243

EKONOMICS

A.A. Abdikadirova, L.M. Sembiyeva, Zh.T. Temirkhanov INDICATORS FOR SCIENCE DEVELOPMENT: A REVIEW OF POLICY DOCUMENTS.....	255
S.N. Abieva, M.A. Kanabekova, A.M. Saparbayeva ANALYSIS OF THE PECULIARITIES OF TAX REGIMES IN KAZAKHSTAN.....	266
L.T. Akilzhanova, A.M. Rakhmetova, N.K. Sarkulova, G.A. Raikhanova STATE MANAGEMENT OF INFORMATION PROCESSES IN THE REGION (KAZAKHSTAN AND FOREIGN EXPERIENCE).....	278
G. Appakova, D. Kaltaeva, G. Muratbayeva, Ye. Nesipbekov, G. Kerimbek MAIN PRIORITIES OF THE COMPANY'S CASH FLOW MANAGEMENT.....	289
M.T. Baimaganbetova ANALYSIS OF THE LONG-TERM IMPACT OF CHANGES IN OIL PRICES ON THE REAL EXCHANGE RATE.....	300
Z. Bashu, L. Sembiyeva, S. Tazhikenova, G. Tazhbenova, B. Zhumatayeva THE NEED TO IMPLEMENT A STRATEGIC AUDIT IN ORDER TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF THE EXECUTION OF PUBLIC FUNDS.....	310
Г.М. Бейсембаева, В.П. Шеломенцева, Ж.К. Алтайбаева, Г.К. Бейсембаева, Э.Е. Ахметова КӨСПІТІК БІЛІМ БЕРУ МЕКЕМЕЛЕРІНІҢ ҚАРЖЫЛЫҚ ТҮРАҚТЫЛЫҒЫН БАҒАЛАУДЫҢ ПРАКТИКАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІ.....	322
A.Zh. Bukharbayeva, G.N. Bisembayeva, A.K. Oralbayeva, R.K. Aitmanbetova, B.K. Nurmaganbetova DIGITALIZATION AS A WAY TO ACTIVATE INNOVATIVE ACTIVITY IN AGRICULTURE.....	333
N.A. Gumar, M.D. Karimova, A.A. Maukenova, A.P. Beisenov, U.S. Yernazarova EVALUATION OF THE IMPLEMENTATION OF THE POLICY ON TRANSITION TO THE DIGITAL ECONOMY.....	344
B.M. Zhurynov PROBLEMATIC ISSUES OF FORMING PARTNER BUSINESS NETWORKS THROUGH PROJECTS.....	354
Z.O. Imanbayeva, A.A. Aidaraliyeva, M.D. Saiymova, Z. Baimukasheva, D.A. Bekesheva DIGITALIZATION OF THE SECTORS OF THE ECONOMY OF KAZAKHSTAN.....	377
A. Xembayeva, Zh. Babazhanova, S. Serikbayev, B. Kuantkan, B. Shoshay DIRECTIONS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF AGRICULTURE IN THE REGION.....	389
Kürsat Yıldırım, T. Apendiyev, O. Kuanbay DEMOGRAPHIC DEVELOPMENT OF THE POPULATION OF THE REPUBLIC OF TURKEY AND ITS FEATURES.....	402
G. Mukina, M. Sultanova, G. Bayandina, L. Parimbekova, A. Bakpayeva METHODOLOGY FOR ASSESSING THE READINESS OF SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES TO A VOLATILE ECONOMIC ENVIRONMENT: FINANCIAL AND MANAGERIAL ASPECT.....	416
G. Rakhimzhanova ECONOMIC FEATURES OF THE EFFICIENCY OF HUMAN CAPITAL.....	430
F.D. Salkynbayeva, G.Z. Tayauova, M.D. Saiymova, G.B. Abdishova, A.A. Makenova DEVELOPMENT OF YOUTH ENTREPRENEURSHIP AS AN EFFECTIVE WAY TO SOLVE THE PROBLEMS OF YOUTH UNEMPLOYMENT.....	440
T.S. Sokira, Zh.Zh. Belgibayeva, Kh.N. Sansyzbaeva, L.Zh. Ashirbekova, G.S. Smagulova ASSESSMENT OF THE PANDEMIC IMPACT ON DEMOGRAPHIC PROCESSES IN KAZAKHSTA.....	451
R.Sh. Takhtaeva, M.A. Bayandin, G.K. Demeuova, A. Aliyeva, M.K. Shakibayev FORMATION OF CORPORATE CULTURE AS A FACTOR OF INCREASING THE COMPETITIVENESS OF TOURISM INDUSTRY ENTERPRISES IN KAZAKHSTAN.....	463

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF SCIENCES OF THE
REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 2. Number 402 (2023), 440-450
<https://doi.org/10.32014/2023.2518-1467.485>
IRSTI 06.01.11
UDC 332.142

© **F.D. Salkynbayeva**^{1*}, **G.Z. Tayauova**², **M.D. Saiymova**³, **G.B. Abdishova**⁴,
A.A. Makenova⁴, 2023

¹Caspian University of Technology and Engineering named after Sh. Yesenova;

²Turan University;

³Aktobe Regional University named after K. Zhubanov;

⁴Korkytat Kyzylorda University.

E-mail: utegen_z_78@mail.ru

DEVELOPMENT OF YOUTH ENTREPRENEURSHIP AS AN EFFECTIVE WAY TO SOLVE THE PROBLEMS OF YOUTH UNEMPLOYMENT

Salkynbayeva Fatima Davitbayevna — Master of Economics, doctoral student of EP 8D10403-Economics. Caspian University of Technology and Engineering named after Sh. Yessenov, Aktau, Kazakhstan

E-mail: fatima.salkynbayeva@yu.edu.kz, <https://www.orcid.org/0000-0003-1253-9647>;

Tayauova Gulzhanat Zhubatkanovna — PhD. MBA vice-rector for external relations and doctoral studies of Turan University. Associate professor of the Department of management, Almaty, Kazakhstan

E-mail: g.tayauova@turan-edu.kz, <https://www.orcid.org/0000-0001-8061-3955>;

Saiymova Meiramkul Dulatkyzy — PhD. Associate Professor of the Department of Public Administration. Finance and Marketing of K. Zhubanov Regional University, Aktobe, Kazakhstan

E-mail: 77mika-07@mail.ru, <https://www.orcid.org/0000-0003-4089-1744>;

Abdishova Gulbakhyt Berlikovna — Master of Economics, Senior lecturer of the Department of Economics and Management of the Korkyt Ata Kyzylorda University

E-mail: gabdishova@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-7899-8147>;

Makenova Aigul Akimzhanovna — Candidate of economics. Department of Finance, accounting and audit. Institute of Economics and law, Kyzylorda University named after Korkyt Ata.

E-mail: aigul.m.a@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-4942-2605>.

Abstract. The relevance of the topic is that in modern conditions, young people have good prospects for engaging in entrepreneurial activity. This is due to the widespread orientation among young people towards success and compliance of the qualities of young people with the socio-psychological requirements of the market (initiative, mobility, courage, a tendency to risk, the ability to learn and retrain, openness to innovation, etc.). For a number of objective reasons, young people do not have enough such knowledge and experience and, as a result, cannot fully realize their personal potential, realize their ideas, therefore, for successful work, young entrepreneurs need modern business education, which allows them to compensate for the lack of knowledge and experience. Youth entrepreneurship as a socio-economic form of realizing human potential requires targeted support from the state. To do this, first of all, it is necessary to improve the legislative framework for the development of youth entrepreneurship. Existing state support programs in the field of youth entrepreneurship provide fairly large opportunities and ensure the competitiveness of youth projects. In the EU countries, taxes from the activities of small and medium-sized enterprises account for 80 %

of local budgets. Research by the World Bank shows that if small and medium-sized businesses in a country produce less than 40 % of GDP, then investments in such a national economy will not bring the desired economic effect. In developed European countries, small businesses produce up to 70 % of GDP and account for 50 to 60 % of jobs, while a thousand Europeans account for 30 to 35 small businesses. Japanese experts believe that it was the development of small and medium-sized businesses that allowed Japan to become a country with a high level of socio-economic development in the post-World War II period. Entrepreneurship is a powerful tool for combating unemployment, which provides ample opportunities for creating conditions for self-employment of the population and increasing jobs. And entrepreneurs-there is a special class of society aimed at the formation of a system of economic support, public control and stability of the state. Small and medium-sized enterprises significantly strengthen the economic base of local authorities, have a positive impact on the development of villages, small towns, which has a positive impact on solving the economic problems of the region and the country as a whole. In this regard, the formation of economic thinking, the identification and development of entrepreneurial abilities is especially important for young people, primarily for graduates of secondary and higher educational institutions who are faced with the choice of their personal and professional path. Scientific research, statistics show that 10–15 percent of the working population is inclined to entrepreneurship.

Keywords: entrepreneurship, promotion of entrepreneurial activity, youth, unemployment, state support, employment, socio-demographic problem

© Ф.Д. Салкынбаева^{1*}, Г.Ж. Таяуова², М.Д. Сайымова³, Г.Б. Абдишова⁴,
А.А. Макенова⁴, 2023

¹Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университеті;

²Тұран Университеті;

³Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті;

⁴Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті.

E-mail: utegen_z_78@mail.ru

ЖАСТАР КӘСІПКЕРЛІГІН ДАМУ ЖАСТАР ЖҰМЫССЫЗДЫҒЫ ПРОБЛЕМАЛАРЫН ШЕШУДІҢ ТИІМДІ ТӘСІЛІ

Аннотация. Тақырыптың өзектілігі-қазіргі жағдайда жастардың кәсіпкерлік қызметпен айналысу үшін жақсы перспективалары бар. Бұл жастар арасында табысқа және жастардың қасиеттерінің нарықтың әлеуметтік-психологиялық талаптарына сәйкестігіне (бастамашылық, ұтқырлық, батылдық, тәуекелге бейімділік, оқу және қайта үйрену қабілеті, инновацияларға ашықтық және т.б.) кең таралған бағдарлануына байланысты. Бірқатар объективті себептерге байланысты жастардың мұндай білімі мен тәжірибесі жеткіліксіз және нәтижесінде олардың жеке әлеуетін толық іске асыра алмайды, өз идеяларын жүзеге асыра алмайды, сондықтан табысты жұмыс істеу үшін жас кәсіпкерлерге білім мен тәжірибенің жетіспеушілігін өтеуге мүмкіндік беретін заманауи бизнес-білім қажет. Жастар кәсіпкерлігі адами әлеуетті іске асырудың әлеуметтік-экономикалық нысаны ретінде мемлекеттің атаулы қолдауын талап етеді. Ол үшін, ең алдымен, жастар кәсіпкерлігін дамытудың заңнамалық базасын жетілдіру қажет. Жастар кәсіпкерлігі саласындағы мемлекетті қолдаудың қолданыстағы бағдарламалары жеткілікті үлкен мүмкіндіктер береді және жастар жобаларының бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді. ЕО елдерінде шағын және орта кәсіпорындардың қызметінен түсетін салықтар жергілікті бюджеттердің 80 % құрайды. Дүниежүзілік Банктің зерттеулері көрсеткендей, егер елде шағын және орта бизнес

ЖІӨ-нің 40 % – дан азын өндірсе, онда мұндай ұлттық экономикаға инвестициялар қажетті экономикалық нәтиже бермейді. Дамыған Еуропа елдерінде шағын бизнес ЖІӨ-нің 70 % – на дейін өндіреді және жұмыс орындарының 50-ден 60 % - на дейін құрады, ал мың еуропалықтар 30-дан 35-ке дейін шағын бизнесті құрайды. Жапон мамандары екінші дүниежүзілік соғыстан кейінгі кезеңде Жапонияның әлеуметтік-экономикалық даму деңгейі жоғары ел болуына мүмкіндік берген шағын және орта кәсіпкерліктің дамуы деп санайды. Кәсіпкерлік жұмыссыздықпен күресудің қуатты құралы болып табылады, ол халықтың өзін-өзі жұмыспен қамтуына және жұмыс орындарын ұлғайтуға жағдай жасауға кең мүмкіндіктер береді. Ал кәсіпкерлер-экономикалық қолдау, қоғамдық бақылау және мемлекеттің тұрақтылығы жүйесін қалыптастыруға бағытталған қоғамның ерекше сыныбы бар. Шағын және орта кәсіпорындар жергілікті билік органдарының экономикалық базасын едәуір нығайтады, ауылдардың, шағын қалалардың дамуына оң әсер етеді, бұл өңірдің және тұтастай алғанда елдің экономикалық проблемаларын шешуге оң әсер етеді. Осыған байланысты, экономикалық ойлауды қалыптастыру, кәсіпкерлік қабілеттерін анықтау және дамыту әсіресе жастар үшін, ең алдымен, жеке және кәсіби жолын таңдауға тап болған орта және жоғары оқу орындарының түлектері үшін өте маңызды. Ғылыми зерттеулер, статистика көрсеткендей, жұмыс істейтін халықтың 10–15 пайызы кәсіпкерлікке бейім.

Түйін сөздер: кәсіпкерлік, кәсіпкерлік қызметті ынталандыру, жастар, жұмыссыздық, мемлекеттік қолдау, жұмыспен қамту, әлеуметтік-демографиялық мәселе

© Ф.Д. Салкынбаева^{1*}, Г.Ж. Таяуова², М.Д. Сайымова³, Г.Б. Абдишова⁴
А.А. Макенова⁴, 2023

¹Каспийский Университет Технологий и Инжиниринга имени Ш. Есенова;

²Университет Туран;

³Актюбинский региональный университет имени К. Жубанова;

⁴Кызылординский университет имени Коркыт Ата.

E-mail: utegen_z_78@mail.ru

РАЗВИТИЕ МОЛОДЕЖНОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА ЭФФЕКТИВНЫЙ СПОСОБ РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМ МОЛОДЕЖНОЙ БЕЗРАБОТИЦЫ

Аннотация. Актуальность темы заключается в том, что в современных условиях у молодежи есть хорошие перспективы заниматься предпринимательской деятельностью. Это связано с повсеместной ориентацией молодежи на успех и соответствие качеств молодежи социально-психологическим требованиям рынка (инициативность, мобильность, смелость, склонность к риску, способность учиться и переучиваться, открытость инновациям и др.). По ряду объективных причин такие знания и опыт молодежи недостаточны и, как следствие, не могут в полной мере реализовать свой личный потенциал, реализовать свои идеи, поэтому для успешной работы необходимы современные бизнес-знания, позволяющие молодым предпринимателям компенсировать недостаток знаний и опыта. Молодежное предпринимательство как социально-экономическая форма реализации человеческого потенциала требует адресной поддержки государства. Для этого, прежде всего, необходимо совершенствование законодательной базы развития молодежного предпринимательства. Существующие программы поддержки государства в сфере

молодежного предпринимательства предоставляют достаточно большие возможности и обеспечивают конкурентоспособность молодежных проектов. В странах ЕС налоги от деятельности малых и средних предприятий составляют 80 % местных бюджетов. Исследования Всемирного банка показывают, что если малый и средний бизнес в стране производит менее 40 % ВВП, то инвестиции в такую национальную экономику не принесут желаемого экономического эффекта. В развитых европейских странах малый бизнес производит до 70 % ВВП и составляет от 50 до 60 % рабочих мест, в то время как тысячи европейцев составляют от 30 до 35 малых предприятий. Японские специалисты считают, что именно развитие малого и среднего предпринимательства позволило Японии стать страной с высоким уровнем социально-экономического развития в период после Второй мировой войны. Предпринимательство является мощным инструментом борьбы с безработицей, что дает широкие возможности для создания условий для самозанятости населения и увеличения рабочих мест. А предприниматели – особый класс общества, направленный на формирование системы экономической поддержки, общественного контроля и стабильности государства. Малые и средние предприятия существенно укрепляют экономическую базу местных органов власти, оказывают положительное влияние на развитие сел, малых городов, что положительно сказывается на решении экономических проблем региона и страны в целом. В связи с этим формирование экономического мышления, выявление и развитие предпринимательских способностей особенно важны для молодежи, прежде всего для выпускников средних и высших учебных заведений, которые сталкиваются с выбором личного и профессионального пути. Научные исследования, статистика показывает, что от 10 до 15 процентов работающего населения склонны к предпринимательству.

Ключевые слова: предпринимательство, стимулирование предпринимательской деятельности, молодежь, безработица, государственная поддержка, занятость, социально-демографическая проблема

Introduction

Currently, unemployment is one of the most important social and economic problems facing many countries. One of the strategic ways to solve this problem is to stimulate entrepreneurship. Unemployment has become a big problem in all developing countries, where the number of educated people is growing exponentially, but there are no jobs. To solve these problems, entrepreneurship is considered an important source of employment. The role of entrepreneurs in our modern world makes them very important, since their contributions are essential for the development of communities, as well as entire peoples. Over the past 24 years, the official sector in many parts of the developing world has faced difficulties in trying to cope with the annual growth of job seekers in the market, which has led to high unemployment rates. The economic importance of entrepreneurial activity is widely recognized and is considered the main factor in creating new jobs. Entrepreneurship is essential for solving economic problems such as unemployment and is seen as a tool to combat unemployment by offering new job opportunities.

Entrepreneurial thinking (EM) is a set of motives, skills, and thought processes that distinguish entrepreneurs from entrepreneurs and contribute to entrepreneurial success. Whether a person decides to become self-employed or remain a hired worker depends on various factors that play an important role in motivating and restraining people from self-employment. Self-employment is considered synonymous with entrepreneurship. That is, in many studies, self-employment was used as an indirect indicator of measuring entrepreneurship. The term "self-employment" is used in this study to indicate entrepreneurial intentions.

People with self-employment intentions are those who are willing or willing to start a business. However, an important issue for young people is the acquisition and development of entrepreneurial skills necessary to consider entrepreneurship as a viable career option.

Materials and research methods

To solve the set goals, methods of analysis, classification and systematization of documents, statistical comparative research were used in the process of working with electronic literary information in order to identify the theoretical and methodological foundations of the study and study the problem (Khafizova et al., 2018).

In the course of the study, the socio-demographic status was considered in Table 1. Within the country, only Astana, Almaty, Shymkent, Mangistau and Almaty regions are distinguished by a positive balance. In all other regions, the number of departures exceeds the number of arrivals. In January 2023, Turkestan region (-17.8 thousand people), Zhambyl region (-11 thousand people) and Zhetysu (-9.2 thousand people) became the leaders against statistics. The migration balance across the country was (-6.9 thousand people).

Table 1. socio-demographic status of Kazakhstan

	Number at the beginning of 2022	Total population growth	Including		Number as of January 1, 2023	For the reporting period	
			natural growth	Number as of January 1, 2023		growth rate, %	average number
The entire population							
The Republic Of Kazakhstan	19503159	261845	268791	-6946	19765004	1,34	19634082
Abay region	611888	-1699	5364	-7063	610189	-0,28	611039
Akmola	785708	2263	4351	-2088	787971	0,29	786 840
Aktobe	916750	11435	13686	-2251	928185	1,25	922468
Almaty	1478496	27488	25582	1906	1505984	1,86	1492240
Atyrau	681 241	11799	13554	-1755	693040	1,73	687141
West Kazakhstan	683 327	4764	6 977	-2213	688091	0,70	685709
Zhambyl	1209665	8290	19315	-11025	1217955	0,69	1213810
Zhetysu region	698757	-82	9104	-9186	698675	-0,01	698716
Karagandy	1134966	-213	5236	-5449	1134753	-0,02	1134860
Kostanay	835686	-3576	1352	-4928	832110	-0,43	833898
Kyzylorda	823251	10280	16120	-5840	833531	1,25	828391
Mangystau	745909	21047	18477	2570	766956	2,82	756433
Pavlodar	756511	-1608	3100	-4708	754903	-0,21	755707
North Kazakhstan	539111	-5087	-444	-4643	534024	-0,94	536568
Turkestan	2088510	30553	48 307	-17754	2119063	1,46	2103787
Ulytau region	220913	482	2 590	-2108	221395	0,22	221154
East Kazakhstan	732966	-2794	947	-3741	730172	-0,38	731569
Astana city	1295711	58724	24889	33835	1354435	4,53	1325073

Almaty city	2101485	60210	23705	36505	2161695	2,87	2131590
Shymkent city	1162308	29569	26 579	2 990	1191877	2,54	1 177 093

In the IV quarter of 2022, the number of unemployed (people over 15 years old, without income, who are actively looking for it and are ready to start it) amounted to 456 thousand people. The unemployment rate was 4.8 %. The number of potential labor (unemployed people who are interested in getting a job for wages or profit, but are not in an active search or are not ready to start work) amounted to 39.5 thousand people (Klimuk et al., 2022).

In the IV quarter of 2022, the number of workers aged 15 and over, according to the results of a selective survey of employment of the population, amounted to 9.4 million. people, including 9.0 million. the man was employed. The employment rate of the population aged 15 and over was 65.5 %.

In the economy of the Republic 9.42 million. the man was employed. The employment rate of the population over the age of 15 was 68.8 %.

The number of potential labor (unemployed people who are interested in getting a job for wages or profit, but are not in an active search or are not ready to start work) amounted to 39.5 thousand people.

Table 2. number of potential labor in Kazakhstan

	Total	Including	
		The man	Woman man
Manpower, thousand people	9 421,6	4 870,1	4 551,5
The share of labor in the population aged 15 and over, as a percentage	68,8	74,6	63,5
Employed population, thousand people	8 965,5	4 662,8	4 302,7
Employment rate, as a percentage:			
- Population over 15 years of age	65,5	71,4	60,1
- number of Labor	95,2	95,7	94,5
Unemployed population, thousand people	456,1	207,3	248,8
Unemployment rate, in percent	4,8	4,3	5,5
Unemployed people aged 15-28, thousand people	73,6	29,9	43,7
Youth unemployment rate, in percent (15-28 years old) 2 2	3,8	3,0	4,8
Long-term unemployment rate, as a percentage	2,3	1,9	2,9
People who are not part of the workforce	4 268,9	1 657,1	2 611,8
The proportion of non-working persons in the population aged 15 and over as a percentage	31,2	25,4	36,5

The majority of the employed population carried out their activities in such economic activities as trade (16.8 %), agriculture (12 %), education (12.9 %), industry (12.4 %).

Higher and secondary professional (special) education 8.4 million. this is 93.5 % of the employed population.

The main share of the employed population is 67.2 % (6 million). people) were people 29–54 years old.

Table 3. Employment rate in Kazakhstan

	Total	Including	
		The man	The man
Employed population, total	3 488 546	1 900 439	1 588 107
Hired workers	2 314 497	1 230 677	1 083 820
including the employed:			

- in the organization	1 831 037	962 071	868 966
- individuals	250 838	137 343	113 495
- in the peasant (farmer) farm	217 516	125 678	91 838
-under a civil law contract for the provision of services with one customer	15 106	5 585	9 521
Individual entrepreneurs	746 830	447 838	298 992
People engaged in private practice	9 334	2 543	6 791
Individuals engaged in activities under a civil law contract, mainly for the provision of services with several customers	-	-	-
Founders (participants) of business partnerships and founders, shareholders (participants) of Joint-Stock Companies, as well as individuals who are members of production cooperatives	1 746	1 323	423
Independent workers	416 139	218 058	198 081

Since March 1, 2023, the law on youth has entered into force in Kazakhstan. Now the third resident of the country is considered a representative of young people. This is due to an increase in the age limit to be fixed within the interval from 29 to 35 years. This increased the share of young people in the general population statistics from 3.7 million to 6 million (Lyubcheva et al., 2022).

Results and discussion

Young people form a relatively small socio-economic group in Kazakhstan, but the future of the state, its development and well-being depend on it. At the beginning of the life path, not every young man has the opportunity to get a decent education or start in the form of an apartment. Therefore, various measures of state support for young people have been adopted in the country.

Table 4. list of programs for young people in Kazakhstan

№	Program name	For whom	Purpose of the program
1	The program of teaching” mangilik El zhastary – industriaga “–” serpin-2050”	Within the framework of the project for the youth of the southern region of Kazakhstan, young people from the southern region of the country received the opportunity to study in educational institutions	In the northern, eastern and western regions of Kazakhstan from the South country region can receive free education at universities in the direction of educational, technical and Agricultural Sciences. A bedroom and a scholarship are provided.
2	"Free vocational education for all"	School graduates who were unable to continue their studies after graduating from the ninth and 11th grades can take advantage of this program.	Participants of the program receive free technical and vocational education (type), are provided with one-time hot meals, are entitled to a scholarship and even receive a travel fee to the educational institution.
3	"Start Business”	A large project aimed at training participants in entrepreneurial skills. Participants can be unemployed, self-employed, people with disabilities, start-up entrepreneurs with a registration period of up to three years.	Individual training is also provided, which includes consulting on the preparation of a business plan or the development of a business project. After successful defense of the business project, participants receive grants and micro-loans. The business coach

			accompanies the mentor until the first profit is received.
4	Project "Zhas Maman"	Modernization of 180 colleges and 20 universities in 100 specialties, training of specialists in accordance with the requirements of international standards.	Thanks to the program, 100 specialists in the most popular industrial and service professions will be trained on the basis of 200 modernized educational institutions.
5	To the village with a diploma!	The state provides work in the village with appropriate social support for students who have graduated from universities in the specialties: education; health care; social security; culture and sports; veterinary medicine.	Young specialists receive a one-time lifting allowance of 100 MCI, can apply for a loan for the purchase and construction of housing for a period of 15 years.
6	Youth practice	The program is also designed for young people who find it difficult to find work due to lack of experience.	To obtain initial work experience in the received specialty, unemployed graduates of educational organizations can participate in it within three years after the end of training. The duration of youth practice is up to six months. Young specialists receive a monthly salary of 25 MCI.
7	Zhasyl El program	This program is designed for seasonal employment of schoolchildren, students and unemployed youth.	Depending on the volume of work, Zhasyl El employees receive a salary of 30 thousand to 150 thousand tenge.
8	"Young entrepreneur"	Unemployed, unemployed youth, members of young or low-income large families can take part in the "Zhas kasipker" program. As well as able-bodied people with disabilities, with entrepreneurial potential.	Under this program, young people are trained in the basics of entrepreneurship, receive a loan or grant to start their own business. Young people study for at least 25 calendar days, and after completing their studies, they are issued certificates of completion and participation.
9	"Rental housing for working youth of Astana, Almaty and Shymkent"	Young people are given the opportunity to rent housing in order to stock up on their own apartment or house.	In 2019, 1,050 apartments were provided here, in 2020–350, in 2021–1,050.
10	Social program"7–20–25"	Any citizen of Kazakhstan who has income from Labor or business activities, but does not own housing, has the right to participate in the program.	Thanks to this program, Kazakhstanis will be able to improve their housing conditions with the help of affordable lending conditions. The interest rate of interest on the loan is 7 %, the size of the down payment-20 % of the cost of housing.
11	Shanyrak Program (5–10–20)	The program works for citizens who are on the waiting list for housing under the akimat.	Here, the loan rate is 5% per annum, it is necessary to make a down payment in the amount of 10% of the loan amount.
12	Program "bakytty otbasy"	Large, single-parent families or families in which a child with	The interest rate on the loan is 2 %, the down payment is 10 %.

		disabilities grows up can participate in the program.	
--	--	---	--

State support programs for young people can be divided into three areas – this is education, employment and housing. Getting an education can not only classically mean receiving a grant, but also training in entrepreneurial skills, drawing up a business plan and calculating profits. Just as the provision of housing is not limited to the provision of ready-made living space, in return, young people are given a fishing rod in the form of a preferential loan or rental housing (Volkova et al., 2021).

The state supports young people in Kazakhstan. Young people can get housing, education and jobs from the state.

The new law, adopted from March 1, 2023, introduces the concept of "Youth Development Index". In Kazakhstan, the Youth Development Index is calculated on 35 indicators that will be integrated into the main segments, the main ones are education, health, employment opportunities, safety, etc.

Currently, entrepreneurship in the country is one of the most important factors in the development of the economy, without which its entry into the world economy as an equal subject cannot be ensured. In such conditions, entrepreneurial activity is very attractive for young people.

Youth is the main driving force of small and medium-sized businesses, including innovative ones. Today, it is youth entrepreneurship that is able to solve the problem of youth unemployment, create new jobs and increase tax revenues to the city and regional budgets.

– Often, however, the desire to open one's own business remains only a desire, and the reasons for this are as follows:

- Insufficient experience (most young people do not know where to start their business, what is needed for it, where to apply, etc.);
- Negative attitude of relatives, friends and society in general to entrepreneurship;
- Limited financial resources (due to lack of work and practical experience, they find it difficult to get a loan or attract an investor);
- Lack of a legislative framework governing this type of business;
- Insufficient development of financing of business projects;
- High rates on taxes and loans;
- Corruption and the presence of the shadow sector of the economy;
- Insufficient awareness among young people about possible programs for the support and development of entrepreneurship.

To solve the above problems, it is necessary to directly participate in the development of youth entrepreneurship by the state, namely:

- reduction of administrative barriers for young people when starting and developing their own business;
- development and implementation of educational programs available in the field of entrepreneurship in all educational institutions;
- exemption from the tax burden or the possibility of preferential taxation when implementing business projects by young people;
- implementation of preferential lending for young entrepreneurs;
- provide for the allocation of grants for the implementation of projects in the most promising areas for the development of the country;
- introduction of a single information portal where all information about youth entrepreneurship in the country and individual regions is collected;

– increase the awareness of young people about the possibilities of conducting entrepreneurial activity (not only through the media, but also through educational institutions and employment services) (Davis et al., 2016).

Thus, the comprehensive implementation of the above directions of state policy will not only solve the problems in the field of self-organization and self-employment of young people, but also develop the country's economic potential, as well as reduce the unemployment rate among the population aged 15 to 35 years.

Conclusion

Last year was very difficult for Kazakhstan. The tragic events of January, according to the president of the country, showed that government agencies made many mistakes in working with young people, as a result of which they do not know what opportunities are provided for them.

In this regard, at the end of December last year, Kassym-Jomart Tokayev signed the law of the Republic of Kazakhstan "on amendments and additions to some legislative acts of the Republic of Kazakhstan on the issues of State Youth Policy".

According to the document, the age range of the concept of "youth" has been increased from 29 to 35 years, the concepts of "youth social services" and "temporarily unfettered youth" have been clarified, and local executive bodies have been given new competencies to develop and implement a program for the provision of preferential rental housing for young people, taking into account the priorities for the development of the relevant administrative-territorial unit.

In addition, from next year the concept of youth policy for 2023–2030 will be adopted. This is a key strategic document that describes the image of future generations of Kazakhstan and the tools for effective creation of such an image. The principle of "all for youth" is replaced by the principle of "together with youth".

Professional incentives are aimed at creating entrepreneurial literacy and competencies that allow young people to open and run their own business. Professional incentives include professional business education, business forums and conferences for entrepreneurs, a system of internships, etc.

REFERENCES

Awka, Nigeria, Kenneth Iloanya, Ugochukwu Udunze. Zhastar zhymysyzydygy zhane kasipkerlik damu: nigeriyadary kiyndyktar men bolashagy. *Arabian Journal of Business and Management Review Tomynyn Kuwait Tarauy. zheltoksan. 2014. - 4, No. 4; P. 20.*

Challenges of youth entrepreneurship (Lyubcheva M.) // *Social entrepreneurship and corporate social responsibility. № 1 / 2022.*

Davis M.H., Hall J.A. & Mayer P.S., 2016 — *Developing a New Measure of Entrepreneurial Thinking: Reliability, Validity, and Implications for Practitioners.*

Dhlivayo S., 2008 — *Experiential Learning in Entrepreneurial Education: A Promising Model for Higher Education Institutions in South Africa.*

Evlin L. & O'Neil M., 2017, August 8 — *AI set to affect every Australian worker within 15 years.* Retrieved from.

Foundation for Young Australians., 2015 — *The New Work Order.* Retrieved from.

Khafizova Yu.F., 2018 — *Youth entrepreneurship as a promising way to solve problems in the field of youth employment // Portal of scientific and practical publications. Electronic resource. 2018.*

Lv B. & Zhou H. & Guo X. & Liu C. & Liu Z & Lou L., 2016, June 26 — *The Relationship between Academic Achievement and the Emotional WellBeing of Elementary School Children in China: The Moderating Role of Parent-School Communication. Frontiers in Psychology, 7.*

Petunova S.A., Zakharova A.N., Dulina G.S., 2019 — *The problem of youth entrepreneurship development: economic and psychological support mechanisms. Journal of Basic Research. - 2019. - № 11 - Pp. 127–132.*

“Self-employment — New Enterprise Incentive Scheme (NEIS)”. (2017, December 20). Department of Jobs and Small Businesses, Australian Government. Retrieved from.

Svetlana Gisich-Zaichenko. Youth unemployment and entrepreneurship. January 2017 *Economics of the Preduzhek* 65(1-2): 203–215.

Tapscott D., 2011, April 6 — The World's Unemployed Youth: Revolution in the Air? Retrieved from.

Thern E., Munter J. de, Hemmingsson T. & Rasmussen F., 2017 — Long-term effects of youth unemployment on mental health: does an economic crisis make a difference? *J Epidemiol Community Health*, jech-2016-208012.

Volkova A.S., Kudaeva M.M., 2021 — Motivation of youth entrepreneurship and stimulation of its formation // *Labor economics*. – 2021. – Volume 8. – № 11. – Pp. 1331–1342.

Youth entrepreneurship in the Republic of Belarus: analysis and directions of development (Klimuk V.V., Degil V.) // *Social entrepreneurship and corporate social responsibility*. № 4 / 2022.

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

**[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)
ISSN 2518–1467 (Online),
ISSN 1991–3494 (Print)**

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Заместитель директор отдела издания научных журналов НАН РК Р. Жәліқызы

Редакторы: М.С. Ахметова, Д.С. Аленов

Верстка на компьютере Г.Д. Жадыранова

Подписано в печать 30.04.2023.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф. 27,5 п.л. Тираж 300. Заказ 1.